

Az ügyészség feladatait és hatáskörét a Magyar Köztársaság Alkotmányának XI. fejezete, valamint a Magyar Köztársaság ügyészségéről szóló 1972. évi V. törvény (Ütv.) határozza meg. Ezen tevékenységi körök figyelembevételével a költségvetési előirányzatok összeállításánál a költséghatékony intézményi működés feltételeinek biztosítása, a meglévő kapacitások maximális kihasználása volt a cél, továbbra is fenntartva azt a kívánalmat, hogy az ügyészségre háruló feladatellátás minősége ne sérüljön.

1. Az ügyészség büntetőjogi tevékenysége

A büntetőjogi ügyészi tevékenység képezi az ügyészség munkájának nagyobbik részét. A büntetőjogi szakágban végzett tevékenység jelentőségét mutatja, hogy az elmúlt években általában mintegy 400-430.000 bűncselekmény és mintegy 110-135.000 bűnelkövető vált ismertté.

A büntetőeljárások időszerűségének javítása céljából a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) módosításáról rendelkező 2009. évi LXXXIII. törvény, illetve a Be.-nek a 991/B/2006. AB határozattal, 2010. december 31. napján bekövetkező módosulása teljes körű írásbeliséget követel a rendelkezési jog gyakorlásakor az ügyész részéről. Az új szabályozás folytán várhatóan további 4.000 gyanúsított ügyében kell fokozott ügyészi felügyeletet gyakorolni, és a munkaterhet többszörözi az iratok havonkénti felülvizsgálatának kötelezettsége.

A munkaterhet számottevően emeli a tárgyalásról lemondás új törvényi szabályozása, melynek értelmében a kérelem befogadásáról határozatot kell hozni, az elutasításról értesítést kell adni. A kérelmezőt meg kell hallgatni, számára védőt kell kirendelni, a megegyezést részletekbe menően írásba kell foglalni.

2011-ben a tárgyaláson való ügyészi részvétel kötelezővé tétele a leglényegesebb változás. Az Alkotmánybíróság 72/2009. (VII. 10.) AB határozata alapján 2011. január 1-jétől az ügyész első, illetve másodfokú tárgyaláson való részvétele kötelező. Ez az ügyészi szervezet számára olyan többletfeladat, amelynek ellátása csak költségvetési többletjuttatással teljesíthető.

2009-ben az első fokon tárgyaló ügyek 63,9 %-ában, a másodfokú tárgyalások 87,3 %-ában vett részt az ügyész, tehát az első fokú ügyek egyharmadában nem személyesen látta el a vádképviselést. Látható tehát, hogy az összes büntető ügyben való tárgyalási részvétel jövőre teljesen új helyzetet teremt. Ez – a létszámbővítésen túl – a büntetőjogi szakágban megköveteli a létszámelosztás újrendezését, mivel a tárgyalási feladatok bővülése munkaerőt

von el a nyomozás felügyelettől és a vádelőkészítéstől, a fokozott felügyelet kiterjedtebb, munkaidő-igényesebb ellátása pedig az egyéb ügyészi teendőktől. Figyelembe kell venni azt is, hogy a fiatalkorúak elleni büntető eljárásban – az általános szabályoktól eltérően – ügyészségi titkár a jövőben sem képviselheti a vádat.

Az egyes rendészeti tárgyú és az azokkal összefüggő törvények módosításáról szóló törvényjavaslat elfogadása esetén az ügyészi szervezetre háruló új feladatok további ügyészi, tisztviselői és írnoki létszámnövelést indokolnak, mivel a jogszabály bevezeti a megbízhatósági vizsgálat feletti ügyészi felügyeletet is.

Az egyes migrációs tárgyú törvények jogharmonizációs célú módosításáról szóló törvényjavaslat szerint az ügyészség új feladatként ellenőrizheti a kitoloncolás végrehajtását, amely kiterjed a kitoloncolások végrehajtásának teljes folyamatára. Ez a feladat is többlet-költségvetési forrásokat igényel.

2. Az ügyészség közigazgatási jogi és magánjogi tevékenysége

Az ügyészi törvényességi felügyeleti tevékenység továbbra is elsődlegesen a közigazgatási hatóságok eljárásának, döntéseinek törvényességi ellenőrzésére, a megnövekedett számú szabálysértési ügyekben való ügyészi feladatok elvégzésére, ezen belül a folyamatosan növekvő számú szabálysértési jogsegélyügyek intézésére (a 2010. évben már közel 2000 ügyben kellett eljárni) és az egyre nagyobb jelentőséget kapó környezetvédelemmel, természetvédelemmel és a lakosság széles körét érintő fogyasztóvédelemmel kapcsolatos ügyészi teendők ellátására irányul. A környezet-és természetvédelmi ügyek speciális költségvonzata a szakértői költségek előlegezése, a fogyasztóvédelmi pereknél pedig az ítéletek kötelező közzététele. Az ügyészi törvényességi felügyelettel érintett ügyek száma 137.524, míg a magánjogi jogterületre (azonos időszakban) 20.207 ügy érkezett.

A közigazgatási jogi szakágban eredményez elsősorban többletfeladatot az egyes rendészeti tárgyú és az azokkal összefüggő törvények módosításáról szóló törvényjavaslatban foglalt megbízhatósági vizsgálat törvényességi ellenőrzése, amely a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó (központi és helyi) szerv eljárásának teljes körű törvényességi vizsgálatát jelenti, érintve valamennyi olyan szervet, amelyre a törvényjavaslat alapján a megbízhatósági eljárást folytató szerv hatásköre kiterjed. E széleskörű feladatra a törvényjavaslat az ügyész számára igen rövid határidőket állapít meg.

Az ügyészség ellen indított kártérítési perekben 2010. szeptember 30-ával bezárólag 219 kártérítési, illetve személyhez fűződő jog megsértése miatti ügy van folyamatban, a kereseti követelések összege valamivel meghaladja a 87 milliárd forintot. 2010. szeptember 30-ig a bíróságok jogerősen 78 ügyet zártak le, 68 milliárd forint kereseti követelés sorsáról döntöttek. A jogerős marasztalás összege 500.000.-Ft, míg 750.000.-Ft követelést peren kívül ismertünk el.

Jelenleg 141 kártérítési és személyhez fűződő jog megsértése miatti eljárás van folyamatban, a kereseti követelés összege valamivel meghaladja a 19 milliárd forintot. Ügyészségi jogkörben okozott kártérítés miatt jelenleg 13 olyan ügy van, ahol a kereseti követelések összege 50 millió forint felett van.

3. Az ügyészségi informatika fejlesztése

Az elektronikus közszolgáltatásról szóló 2009. évi LX. törvény az elektronikus közszolgáltatás nyújtására kötelezett szervezetek közé sorolja az ügyészséget is. A törvény 2012. január 1-jén hatályba lépő 6. §-ának (2) bekezdése szerint az ügyészségi eljárások során meghatározott szervekkel és személyekkel a központi elektronikus szolgáltató rendszer útján kell az írásbeli kapcsolatot tartani. A törvény végrehajtását biztosító, az elektronikus közszolgáltatás működtetéséről szóló 222/2009. (X.14.) Korm. rendelet 2012. január 1-jén hatályba lépő 8. §-ának (1) bekezdésében előírja, hogy a bíróság, ügyészség, a nyomozó hatóság az általuk folytatott eljárásokban egymással, a többi hatósággal, a védővel és a jogi képviselővel a Központi Rendszeren keresztül tartják az eljárási szabályok szerinti írásbeliséget szükségessé tévő kapcsolatot.

A Be. 2012. január 1-jén hatályba lépő 67/A. §-a szintén előírja az előbbieken említett kötelezettséget, s hasonlóan rendelkezik a közigazgatási hatósági eljárásokról és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) is. A törvény a közigazgatási ügyben eljáró hatóságokat 2011. január 1-jétől elektronikus úton való kapcsolattartásra kötelezi, azaz a hatóságok közötti információáramlás teljes egészében elektronikus úton valósul meg.

A hivatalos iratok elektronikus kézbesítéséről és az elektronikus tértivevényről szóló 2009. évi LII. törvény alapján 2010. január 1. napját követően lehetővé válik a hivatalos iratok elektronikus kézbesítése a polgári, a büntető, a közigazgatási és más hatósági eljárásokban.

Az ügyészség az EKOP pályázat keretében, európai uniós támogatás segítségével 2011. május 30-ig – a jogszabályi kötelezettségeknek megfelelő, modulszerűen felépülő – integrált elektronikus irat- és dokumentumkezelő (EIR) rendszert valósít meg. A fejlesztés kivitelezéséhez támogatás keretében

613,8 millió forint áll rendelkezésre. Az ügyészségi szakrendszerek átalakítása, a központi rendszerrel azonos alapokon működő megoldásának kialakítása, az elektronikus ügyintézés lehetőségeinek szélesítése további belső forrást igényel.

4. Az ügyészi szervezet személyi állománya, képzés, továbbképzés

A tárgyaláson történő kötelező ügyészi részvétel olyan többletfeladatot ró az ügyészségre, amely a jelenlegi létszámmal nem teljesíthető, ezért szükséges az ügyészi létszám 200 fővel, míg az írnoki létszám 20 fővel való felemelése.

Az ezzel összefüggő létszámbővülés a növekedéssel arányos számítógépes hálózatfejlesztést igényel. A megoldáshoz az infrastruktúra (munkaállomások, WAN-LAN hálózati és egyéb kiegészítő eszközök beszerzése) bővítése mellett biztosítani kell a szükséges szoftverelemeket is, amelyek a hálózati, a szakrendszerekhez és az EKOP támogatás keretében megvalósuló elektronikus irat- és dokumentumkezelő rendszerbe történő integrálást is lehetővé teszik.

Az egyes rendészeti tárgyú és az azokkal összefüggő törvények módosításáról szóló törvényjavaslatban foglalt – a büntető, illetve a magánjogi és közigazgatási jogi szakágat egyaránt érintő – megbízhatósági vizsgálat, figyelemmel arra, hogy az érintettek személyi köre folytán a Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálatának létszáma is megduplázódott, az ügyészi, írnoki létszám további 22, illetve 12 fővel történő növelését igényli.

A megjelölt ügyészi utánpótlás kizárólag belső forrásból nem oldható meg. A létszámfejlesztés szükségessé teszi külső, nem ügyészségi pályázók felvételét is, amely jelentős képzési többletköltségekkel jár.

II. A célok megvalósításához rendelkezésre álló erőforrások 2011-ben

Millió forintban

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett létszám (fő)
Költségvetési szervek				
1. cím: Ügyészségek	31.034,9	91,0	30.943,9	4.291
Fejezeti kezelésű előirányzatok				
3.1. Magán és egyéb jogi személyek kártérítése	1,0		1,0	
3.2. Nemzetközi szervezetekkel kapcsolatos kötelezettségek	1,5		1,5	
3.3. EU tagságból eredő feladatok	35,2		35,2	
3.4. Jogerősen megállapított kártérítések célélőirányzata	30,0		30,0	
III. fejezet összesen:	31.102,6	91,0	31.011,6	4.291

A fejezet eredeti kiadási előirányzata 2.570,0 millió forinttal növekedett. Ennek forrása elsősorban 2.563,3 millió forint támogatási előirányzat, valamint 7,0 millió forint nagyságú saját bevétel növekedés.

A kiadási előirányzat biztosítja

- az Alkotmánybíróság 72/2009. (VII. 10.) AB határozata alapján 2011. évtől a büntetőeljárásban az ügyész kötelező részvételét a tárgyalásokon;
- a kötelező előresorolások fedezetét;
- az egyes rendészeti tárgyú és az azokkal összefüggő törvények módosításához kapcsolódó új feladatkör ellátását (ügyész felügyel a Rendőrségről szóló törvényben meghatározott belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv által folytatott megbízhatósági vizsgálat törvényességére).

III. A célok elérésének módja

III.1. Intézményekkel történő feladatellátás

A Magyar Köztársaság Ügyészsége (a továbbiakban: MKÜ) a Magyar Köztársaság központi költségvetésében önálló fejezetet alkot, mely tartalmazza a törvényben meghatározott feladatainak ellátásához szükséges előirányzatokat.

Az MKÜ fejezet irányításáért felelős, a fejezetet irányító szerv vezetője a Magyar Köztársaság legfőbb ügyésze.

A fejezethez egy költségvetési szerv a Legfőbb Ügyészség tartozik.

A költségvetési szerv területileg, feladatellátásban elkülönült, a gazdálkodás keretében szolgáló részleírásokkal rendelkező kötelezettség-vállalási joggal felruházott, előirányzat-felhasználási keretszámlával és kincstári kártyafedezeti számlával rendelkező nem jogi személyiségű alárendelt egységei: Legfőbb Ügyészség Gazdasági Hivatala, fellebbviteli főügyészségek, fővárosi/megyei főügyészségek, Központi Nyomozó Főügyészség, Országos Kriminológiai Intézet.

Az MKÜ közfeladata az alkotmányban rögzített ügyészségi tevékenység. Illetékessége a Magyar Köztársaság területére terjed ki.

A feladatellátásban 2011. évben jelentkező új feladatok:

Az Alkotmánybíróság 72/2009. AB határozata alapján a tárgyaláson az ügyész részvétele kötelező.

Az AB határozatban foglaltak végrehajtása érdekében ezért az ügyészi létszám 200 fővel növekszik. Az ügyészi feladatok növekedése az ügyészi

létszámfejlesztéssel arányos létszámnövekedést igényel az írnoki (20 fő) munkakörökben is.

Jogszabály változással összefüggő új feladatot jelent továbbá, hogy az egyes rendészeti tárgyú és az azokkal összefüggő törvények módosításának tervezete 3. §-ával a Magyar Köztársaság Ügyészségéről szóló 1972. évi V. törvény új 17/B §-al egészül ki.

Az ügyész a törvényben meghatározottak szerint felügyel a Rendőrségről szóló törvényben meghatározott belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv által folytatott megbízhatósági vizsgálat törvényességére.

Az új feladatkör ellátásához 34 fő (22 fő ügyész, 12 fő tisztviselő) létszámfejlesztésére nyújt lehetőséget a fejezet tervezett támogatási előirányzata.

III.2. Fejezeti kezelésű előirányzatokkal történő feladatellátás

Magán és egyéb jogi személyek kártérítése

Az ügyészségi szolgálati viszonyról és az ügyészségi adatkezelésről szóló 1994. évi LXXX. törvény szabályozza a szolgálati viszonytal kapcsolatos jogvitákat. Ennek értelmében az ügyészségi alkalmazott a szolgálati viszonyból keletkező igények érvényesítésére érdekében, valamint a munkáltatói jogkör gyakorlójának intézkedése, vagy az intézkedés elmulasztása miatt jogvitát kezdeményezhet.

A fejezet a munkáltatóval szemben megállapított kártérítésekre tervezett (1,0 millió forint) előirányzatot.

Nemzetközi szervezetekkel kapcsolatos kötelezettség-vállalás

A Legfőbb Ügyészség tagja az Európai Igazságügyi Képző Hálózat (EJTN) nemzetközi szervezetnek, valamint a Nemzetközi Ügyészi Egyesületnek (IAP). E szervezetek tagságával kapcsolatos tagdíjakat (1,5 millió forint) tervezte a fejezet.

EU tagságból eredő feladatok

Az EU tagságból eredő feladatok jogcímen rendelkezésre álló előirányzat az Európai Unió szakmai szervezeteként működő EUROJUST munkájában résztvevő, hazánkat nemzeti tagként képviselő ügyész tartós külszolgálatával kapcsolatos kiadást (35,2 millió forint) finanszírozza.

Jogerősen megállapított kártérítések célelőirányzata

A jogerősen megállapított kártérítések célelőirányzata az ügyészség ellen indított ügyészségi jogkörben okozott kártérítésre nyújt fedezetet. A tervezett előirányzat (30,0 millió forint) az előző évvel azonos összegben tervezte a fejezet.

Dr. Kovács Tamás
legfőbb ügyész